ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

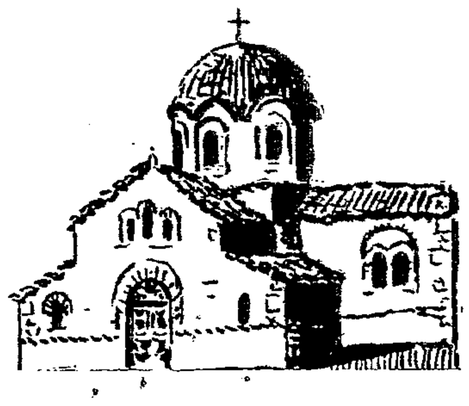

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1, 10)

Περίοδος Δ΄ - Ἔτος ΙΘ΄ Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 852	Α΄ Στάσις τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου 22 Μαρτίου 2002	Συντάκτης † ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης

Ὕψος – βάθος

«Χαῖρε, ὕψος δυσανάβατον ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς·
χαῖρε, βάθος δυσθεώρητον καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς»
(Α΄ στάσις, 3)

Ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος εἶνε ἡ ἀνάπτυξις τοῦ πρώτου ἐκείνου «*Χαῖρε*», ποὺ ἀκούστηκε ὅταν ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ ἔφερε τὸ οὐράνιο μήνυμα, ὅτι ἡ ταπεινὴ Παρθένος τῆς Ναζαρὲτ θὰ γεννήσῃ τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου (Λουκ. 1,28-29). Ἐκεῖνο τὸ «*Χαῖρε*» ἐπαναλαμβάνεται 144 φορές, καὶ εἶνε οἱ Χαιρετισμοὶ μία ὡραία ἀνθοδέσμη ἀπὸ 144 εὐωδέστατα ἄνθη.

Ἕνα ζεῦγος ἀπὸ τὰ ἄνθη αὐτὰ θὰ σᾶς προσφέρω. Εἶνε αὐτὸ ποὺ ἀκούσατε· «*Χαῖρε, ὕψος δυσανάβατον ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς· χαῖρε, βάθος δυσθεώρητον καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς*».

* * *

Ἐδῶ ὁ ποιητὴς παίρνει μία εἰκόνα. Ὁμιλεῖ γιὰ **ὕψος**. Ὑπάρχει ὑλικὸ ὕψος, καὶ πνευματικὸ ὕψος. Ὑλικὸ ὕψος ἔχουν λόγου χάριν οἱ οἰκοδομές. Ἀλλὰ τί εἶνε τὰ ὕψη αὐτὰ ἐμπρὸς στὰ φυσικὰ ὕψη τῶν βουνῶν; Στὴν Ἑλλάδα ὑψηλότερο βουνὸ εἶνε ὁ Ὄλυμπος, στὴν Εὐρώπη οἱ Ἄλπεις, καὶ κάτω στὴν Ἀσία ὑψηλότερο βουνὸ τοῦ κόσμου εἶνε τὰ Ἰμαλάϊα. Ὕψη μεγάλα, τρεῖς χιλιάδες, πέντε χιλιάδες, ἕξι χιλιάδες, ἐννέα μέχρι ἐνιάμισυ χιλιάδες μέτρα.

Τὸ ὕψος, κατὰ μυστηριώδη τρόπο, ἑλκύει τὸν ἄνθρωπο. Εὐχαριστεῖται ν' ἀνεβαίνῃ ψηλά. Πολλοὶ ἀνεβαίνουν στὸν πύργο τοῦ Ἄϊφελ, ἄλλοι προσπαθοῦν ν' ἀνεβοῦν στὴν πυραμίδα τοῦ Χέοπος, ἄλλοι στοὺς οὐρανοξύστες τῆς Νέας Ὑόρκης ποὺ φτάνουν τὰ 300 - 400 μέτρα. Τὰ ὕψη ἔχουν θέλγητρο. Γι' αὐτὸ οἱ ὀρειβάτες ἀνεβαίνουν στὶς κορυφές· κάτι βρίσκουν ἐκεῖ.

Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ τὸ **πνευματικὸ ὕψος**. Καὶ ὁ ποιητὴς τοῦ Ἀκαθίστου αὐτό τὸ ὕψος ὑμνεῖ. Θέλετε τὰ οὐράνια ὕψη; Τὸ ν' ἀνεβῆτε στὸν Ὄλυμπο ἢ ἀλλοῦ δὲν εἶνε σπουδαῖο. Σπουδαῖο εἶνε αὐτὸ ποὺ φωνάζει ὁ ὑμνῳδός· «*Εἰς τὰ ὄρη, ψυχή, ἀρθῶμεν...*». Ὅποιος ἔχει κότσια, ἐμπρὸς γιὰ τὶς πνευματικὲς κορυφές! Μὴ ζοῦμε στὴν πεζότητα, γιατὶ «θὰ μᾶς φάῃ ὁ κάμπος», ποὺ λέει ὁ ποιητής. Πεζὴ εἶνε ἡ ζωή μας, πολὺ πεζή, ὅσο κι ἂν ζοῦμε σὲ τεχνικὸ πολιτισμό. Πεζὸς εἶνε ὅποιος ἔχει ταπεινὰ ἐλατήρια, ἐνῷ ὑψηλὸς εἶνε ὅποιος ἔχει εὐγενῆ αἰσθήματα. Ἐμπρὸς λοιπόν, καὶ θὰ σᾶς δείξω κορυφές· μία, δύο, τρεῖς, τέσσερις **κορυφές**.

Μία κορυφή, δύσκολη νὰ τὴν ἀνεβῇς, εἶνε ἡ **ἀκτημοσύνη**. Ἐνῷ μποροῦσες νά 'χῃς πλούτη πολλά, ἐσὺ νὰ μὴν ἔχῃς δραχμή· νὰ εἶσαι ἀκτήμων. Στὴν κορυφὴ αὐτὴ ὑπάρχει μιὰ φωτεινὴ πινακίδα. Διαβάζετε τί λέει; «*Πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς*» (Ματθ. 19,21). Ἐμπρός λοιπόν! Ἀλλὰ οἱ φιλάργυροι δὲν ἔχουν πόδια· μένουν στὸν κάμπο, στὴ διαφθορὰ τοῦ χρήματος. Ἐδῶ ἀνεβαίνουν μόνο μεγάλες ψυχές, ὅπως οἱ ἀπόστολοι ποὺ ἄφησαν τὰ πάντα, ἢ ὅπως ὁ Μέγας Ἀντώνιος ποὺ τὰ πούλησε ὅλα καὶ τὰ «*ἔδωκε πτωχοῖς*».

Ἄλλη κορυφὴ εἶνε ἡ **παρθενία**. Παρθενία ὄχι ἁπλῶς σωματικὴ —ἔχει κι αὐτὴ κάποια ἀξία—, ἀλλὰ παρθενία προπαντὸς ψυχική. Ἐδῶ ἡ ἐπιγραφὴ εἶνε· «*Τῇ ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ*». Δυσπρόσιτη κορυφὴ καὶ αὐτή. Παρ' ὅλα ὅμως τὰ κηρύγματα τοῦ πανσεξουαλισμοῦ, ἡ «*ὡραιότης τῆς παρθενίας*» ἑλκύει. Ἀκόλαστοι ἐδῶ δὲν ἀνεβαίνουν· τὰ πόδια τους εἶνε κολλημένα στὴν ἀκαθαρσία. Ἐδῶ πετοῦν σὰν ἀετοὶ οἱ σώφρονες καὶ ἐγκρατεῖς. Καὶ ὄχι μόνο οἱ ἀσκηταὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ μέσα στὸν κόσμο. Ἐμπρός λοιπόν, νέοι καὶ νέες, ἀπολαῦστε τὸ θέαμα αὐτό. Κρατῆστε ἁγνὴ τὴν ψυχὴ καὶ ἁγνὸ τὸ σῶμα. Ἂν μὲ τὰ φτερὰ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ὑψωθῆτε στὴν κορυφὴ τῆς παρθενίας, θὰ δῆτε ὅτι οἱ

αἰσχροὶ ἔρωτες τῆς γῆς εἶνε *«σκωλήκων βρῶμα καὶ δυσωδία»*.

Μία κορυφὴ ἡ ἀκτημοσύνη, δευτέρα ἡ παρθενία. Τρίτη κορυφή; Αὐτὴ εἶνε ἡ ὑψηλοτέρα ὅλων, θεία καὶ οὐράνιος. Ἐπιγραφή της εἶνε ἡ καινὴ ἐντολὴ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, τὸ *«Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους»* (Ἰωάν. 13,34). Εἶνε ἡ κορυφὴ τῆς ἀπολύτου **ἀγάπης**, τὸ ὕψος τῆς ἀγάπης. Ἰδού λοιπὸν τρεῖς κορυφές.

Ὑπάρχει ὅμως ἀκόμη μία κορυφή, δύσκολη καὶ ἀπόκρημνη. Εἶνε ἡ κορυφὴ τῆς **ταπεινώσεως**. —Μπᾶ! θὰ πῆτε, εἶνε κορυφὴ ἡ ταπείνωσις; Ἀφοῦ ἡ λέξι «ταπείνωσις» βγαίνει ἀπὸ τὸ «τάπης» (=χαλί) καὶ σημαίνει κάτω, χαμηλά... Ὅπως τὸ χαλὶ τὸ πατᾶς, ἔτσι κι ὁ ταπεινὸς ἄνθρωπος· τὸν πατᾶνε ὅλοι, μὰ δὲ χάνει τὴν ἀξία του. Νὰ εἶσαι τάπης λοιπόν, νὰ εἶσαι ταπεινός, καὶ τότε —ἐδῶ εἶνε τὸ σπουδαῖο— ὅποιος ταπεινώσῃ τὸν ἑαυτό του, τὸν ὑψώνει ὁ Θεός! Τὸ λέει καθαρὰ τὸ Εὐαγγέλιο· *«Πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται»* (Λουκ. 18,14). Ὑπῆρξε ἄλλη πιὸ ταπεινὴ ἀπὸ τὴν Παναγία; Καὶ ὅμως ὁ Χριστὸς τὴν ὕψωσε σὲ ὕψος ποὺ δυσκολεύεται ν' ἀνέβῃ ὁ ἀνθρώπινος λογισμός, σὲ *«ὕψος δυσανάβατον ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς»*.

* * *

Ἀλλὰ ἡ Παναγία εἶνε καὶ *«βάθος δυσθεώρητον καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς»*. Λίγες λέξεις καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ μέρους τοῦ χαιρετισμοῦ.

Βάθος! Βάθος φυσικό, καὶ βάθος πνευματικό. Ἔχει βάθη ἡ γῆ. Ὑπάρχουν φάραγγες, βάραθρα καὶ πυθμένες θαλασσῶν. Λένε οἱ φυσικοί, ὅτι στὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανὸ εἶνε τὸ μεγαλύτερο βάθος τῆς θαλάσσης, 10.000 μέτρα περίπου· ἂν ἀναστρέψουμε τὰ Ἰμαλάια ὄρη καὶ τὰ βυθίσουμε στὸ σημεῖο ἐκεῖνο, μόλις καὶ μετὰ βίας ἡ κορυφὴ θ' ἀγγίξῃ τὸ βυθό.

Βάθος. Ὅπως ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ ἑλκύονται ἀπὸ τὸ ὕψος, ἔτσι ἀντιθέτως ἄλλοι ἑλκύονται ἀπὸ τὸ βάθος. Ἐπιστήμονες προσπαθοῦν μὲ σκάφανδρα καὶ ὑποβρύχια νὰ φτάσουν βαθειά. Ἀλλὰ καὶ τὰ καλύτερα μέσα δὲ μποροῦν νὰ ἐξιχνιάσουν πλήρως τὸ βυθό. Τί ὄντα ὑπάρχουν ἐκεῖ κάτω! Ἀφάνταστα, ἑκατομμύρια τῶν ἑκατομμυρίων εἴδη, ὥστε οἱ εἰδικοὶ ὠκεανογράφοι θαυμάζουν. Ἀπὸ τὸ πλῆθος αὐτὸ ἐλάχιστα μόνο φαίνονται στὴν ἐπιφάνεια. Τὰ ἄλλα βόσκουν κάτω στοὺς ἀπέραντους καὶ ἀνήλιους λειμῶνες τῶν βυθῶν.

Βάθος. Εἶνε δύσκολο κανεὶς νὰ ἐρευνήσῃ τὸν θαλάσσιο βυθό; Ἀλλὰ δυσκολώτερο εἶνε, ἀγαπητοί μου, νὰ ἐρευνήσῃ τὸ ἄλλο **βάθος, τὸ πνευματικό**. Ποιό εἶνε αὐτό; Εἶνε τὸ βάθος τῶν μυστηρίων. Ὄχι τῶν μυστηρίων τῆς φύσεως, ἀλλὰ τῶν μυστηρίων τῆς ἁγίας μας πίστεως. Τῶν μυστηρίων, τῶν ὁποίων σύνοψις εἶνε ἡ ὑπεραγία Θεοτόκος. Ποιό εἶνε τὸ μυστήριό της; Πῶς μία παρθένος εἶνε καὶ μητέρα, καὶ πῶς μία μητέρα εἶνε καὶ παρθένος. Πῶς ὁ Υἱός της εἶνε καὶ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος. Βάθος μυστηρίων! Καὶ θαυμάζοντας αὐτὸ τὸ βάθος ὁ ποιητὴς τοῦ Ἀκαθίστου λέει· *«Χαῖρε, βάθος δυσθεώρητον καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς»*. Τὰ μάτια καὶ τῶν ἀγγέλων ἀκόμη δὲν μποροῦν ν' ἀτενίσουν, θαμπώνονται μπροστὰ στὸ βάθος τῶν μυστηρίων αὐτῶν.

* * *

Ἀγαπητοί μου, τελείωσα. **Μάνα καὶ παιδὶ** εἶνε δύο ἔννοιες σχετικές. Μάνα χωρὶς παιδὶ δὲν ἐννοεῖται, καὶ παιδὶ χωρὶς μάνα δὲν ἐννοεῖται. Καὶ ἂν τὸ παιδὶ εἶνε καλό, ὅλοι λένε· Χαρὰ στὴ μάνα ποὺ τὸ γέννησε! Ἂν ὅμως τὸ παιδὶ εἶνε κακοῦργος, πάλι στὴ μάνα πηγαίνει ὁ νοῦς καὶ τὴν καταριοῦνται, ποὺ γέννησε τέτοιο φίδι καὶ τέτοιο σκορπιό.

Μάνα – παιδί. Συνδέονται αὐτὰ τὰ δυό. Κι ὅταν στὴν Ἐκκλησία ἀκοῦμε τὴ μητέρα, τὴν **Παναγία**, ἀμέσως τὸ μυαλό μας πάει στὸν Υἱό της, τὸ **Χριστό**. Δὲν θὰ ἦτο Παναγία, ἂν δὲν γεννοῦσε τὸ Χριστό. Γι' αὐτὸ τὴν ὑμνοῦμε. Ἀλλὰ οἱ ὀρθόδοξοι τιμοῦμε, δὲν λατρεύουμε τὴν Παναγία. Δὲν τὴν ἔχουμε Θεό. Εἶνε κι αὐτὸ μία ἀπὸ τὶς πολλὲς διαφορές μας μὲ τοὺς φράγκους. Ἐμεῖς θεωροῦμε τὴν Παναγία *«ὑψηλοτέραν τῶν οὐρανῶν»*, ἀνωτέρα ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων, ἀλλὰ δὲν τὴν θεοποιοῦμε.

Θεὸς εἶνε ὁ Χριστός, καὶ μεσίτρια σ' Αὐτὸν ἡ Παναγία. Γι' αὐτὸ νὰ γνωρίζουμε τοῦτο· ὅσες ὡραῖες λέξεις, ἐπίθετα καὶ ἐκφράσεις λέγονται στὸν Ἀκάθιστο Ὕμνο γι' αὐτήν, ἐμμέσως ἢ ἀμέσως **ἀνάγονται στὸν Υἱόν της**, στὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ὁ Χριστὸς εἶνε τὸ κέντρο, τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠμέγα, ὁ ἄξων ὁ ἀδαμάντινος γύρω ἀπὸ τὸν ὁποῖο στρέφεται ἡ ὑπεραγία Θεοτόκος καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι. Ἑπομένως ὁ Χριστὸς εἶνε τὸ *«δυσανάβατον ὕψος»* καὶ τὸ *«δυσθεώρητον βάθος»*. Σ' Ἐκεῖνον ἀνάγονται καὶ αὐτά. Μαζὶ λοιπὸν μὲ τὴν Μητέρα στρεφόμεθα ἀπόψε καὶ πρὸς τὸν Υἱό, καὶ πρὸς τὰ δύο αὐτὰ ἱερὰ πρόσωπα, καὶ μὲ βαθειὰ ταπείνωσι λέμε· *«Χαῖρε, ὕψος δυσανάβατον ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς· χαῖρε, βάθος δυσθεώρητον καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς»*.

Ὁ δὲ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ πρεσβειῶν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἂς εἶνε μετὰ πάντων ἡμῶν. Ἀμήν.

† ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος

Ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία, ἡ ὁποία ἐγινε στὸν Ι. ναὸ Ἁγίου Παντελεήμονος Φλωρίνης τὴν 5-3-1971. Καταγραφὴ καὶ ἀντιμησις 22-3-2002